

Nii ajaratas ringi käib ...

... ja teatrilavalgi toimub pidev „verevaetus“. 4. novembril tähistati Estonias Verdi „La traviata“ etendusega kahe suurepärase laulja **Urve Tautsi** ja **Anu Kaalu** juubelisünnipäeva.

Väikese pöördumise publiku poole tegi RO Estonia konsultant **Arne Mikk**, kes temale omase delikaatsusega ei nimetanud sünnidaatumeid (mis meie ajakirjanduses haiglase täpsusega alati nime järel figureerivad!), vaid kõneles ka kunstniku kaalukast panusest ja tähtsusest meie 1960-1990ndate teatriloo ka sellele osale publikust, kes neid iial pole laval kuulnud-näinud. Heas, Jüri Kruusi restaureeritud helikvaliteedis demonstreeriti aariaid Donizetti „Lucia di Lammermoorist“ ja Verdi „Don Carlosest“.

Anu Kaalu unikaalne, erilise sillerduse ja särava kõrgregister pääses omas ajas plahvatuslikult mõjule just Lucia rollis, kus tema lavalises olekus nii oluline eluterve positiivsus muutus lõpustseenis haavatud, õhuliseks, harraks, südant kriipivaks hulluseks. Urve Tautsi hääle lopsakus ja dramaatilisusele kalduv rollikäsitus teostes, mis temale usaldati, lummas pea alati oma jõulise endastandmisega.

Kuuldud-nähtud katkendid tuletasid meile meelde nende kaunist häält ja sarmikat väljanägemist; kuigi tegelikust kunstniku ole-musest avanes seal ehk kümnendik, sest näidati ju stuudiovõtteid, kus helisalvestusi markeeriti. Kurb, et toona ei salvestatud etendusi

videole, nii nagu seda tehakse praegu, sest vaid ainult laval sündinu annaks täieliku pildi sellest energiast ja isikupärasest sarmist, mis teatrikülastajatele neis kahes on rõõmu pakkunud aastaid.

Aga nagu öeldakse – loodus ei talu tühja kohta. Nii ka lava: üle mitme aasta saime nüüd Violetta rollis debüteerimas kuulda eesti noort lauljat. Publiku ees olid **Kädy Plaas**, partnereiks Alfredo rollis juba „La bohème'i“ etenduselt tuttav ameeriklane **Gregory Warren** (Berliini Deutsche Oper), Germont'ina **Aare Saal**, Florana **Teele Jõks**, Gastonina **Aleksander Arder** jt.

Pean tunnistama, et olen kuulnud vist enamikku Plaasi rollidest kodumail, alates Haydni, Beethoveni ja Tõnu Kõrvitsa võluvatest, kuid äärmiselt keerukatest partiidest Tõnu Kaljuste Nargen Opera ettevõtmiste raames. Seejärel ka koloratuurtehnika kõrgpilootaži nõudvaid aariaid Vivaldi teostes Toomas Siitani juhata tud Haapsalu festivalil ja täiesti diametraalseid nõudmisi esitavat, koketsust ja meelelisusest tulvil Manoni Massenet' samanimelise ooperi lavastuses Vanemuises.

Plaas on end alati kuulama pannud eeskätt vahetu siiruse, karguse ja selgusega muusika käsitlemisel. See pidev areng, mis on toimunud tema sisemise energia edastamises publikule (loobumine teatud distantseeritusest)

väärib lugupidamist. Vokaliseerimine on pidevalt täiustunud: sirge, instrumentaalse, nõ neitsiliku kõla lüürilistele värvidele on lisandunud naiselik kompaktsus alumises registris ja, mis kõige enam antud õhtul lummas – usumatult dramaatilised, lausa protestivärvingud rollilahenduses. Kuigi kargus püsis lõpuni, läksid Violetta valupursked vägagi südamesse. Võrdleksin tema hoiakut esimeses ja viimasest vaatuses mõnes mõttes filmiajaloo märgilist rolli etendanud gretagarboliku skepsise ja lootusetuse fluidumiga.

Teise vaatuses põhiline partner Georges Germont Aare Saali näol pakkus debütandile head kooslust. Rõõmustavalt heas vokaalses vormis laulja näitas üle hulga aja taas klaviiri sisse kirjutatud *pp*-fraseerimist, ehtverdilikku fraasi ja usutavat rollikäsitlust. Nii nagu lootsin, oligi Alfredo osa Gregory Warrenile tema hetkeseisu tõeline pärusmaa: lüürika, fraseerimise paindlik musikaalsus, täielik suveräänsus vokaalselt ja hingestatuselt kantud veenev partnerlus. Loomulikult said kõik need muusikasse puutuvad õnnehetked võimalikuks koosluses hästi kõlava orkestriga, kelle eesotsas oli **Jüri Alperden** – tundlik ja lauljast lugu pidav dirigent.

Rõõm oli kuulda ja näha, et pea kõik kõrvaltegelased on noored – uus, paljutootav generatsioon.

Tiiu Levald

SIRP, 12. XI 2010

Violettana oli publiku ees Kädy Plaas, partnereiks Alfredo rollis ameeriklane Gregory Warren.

HARRI POSPU